

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio practica ...

Institutiones Qvintvplicis Theologiæ - Positivæ videlicet, Asceticæ,
Polemicæ, Speculativæ, & Moralis complectens, Unà cum Appendice
Methodum compendiarium reformationis Ecclesiasticæ à Concilio
Tridentino factæ continente

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1679

§. 2. Quomodo Justitia ad Jus suum Creatis rebus tribuendum inclineth.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48233](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48233)

tutum Theologicarum proprium est) sed circa objectum & finem cui versatur, & præterea singularem habet gratiam ad supernaturalia dona, gratiasque Homini impetrandas, quæ sunt perfectissima instrumenta ad perfectionem, ipsamque adeo supremam felicitatem obtinendam.

IV. Pro ipso verò Religionis exercitio facilius peragendo, sequentia axiomata, si bene ponderentur, non modicè juvabunt. Primum, *Numinis est cultus pulcherrimus optima virtus*: quia scilicet hic cultus est *purissimus*, utpote omni notabili labe carens; *Amplissimus*, utpote omnia Hominis virtuosæ opera complectens. Et *longissimus*, utpote toto vitæ tempore, & quidem etiam diu, nocturneque durans. Secundum, *Rectè novit vivere, qui rectè novit orare*: quia per Orationem veram partim impetratur efficax & copiosa gratia ad rectè vivendum necessaria; partim percipitur gustus quidam vitæ spiritualis & cælestis, atque adeo excitatur animus ad terrestres voluptates spernendas juxta notum axioma: *Gustato Spiritu desipit omnis caro*. Tertium, *Sic nos visitat DEVS, sicut eum colimus*: ita Ecclesia in Hymno Festi Corporis Christi precatur: *sic tu nos visita, sicut te colimus*: quia cum Deus liberalissimus sit, nihil sibi gratis, præstitum esse permittit, atque adeo tantò liberaliorem se exhibet, quantò liberaliùs illi debitus cultus præstatur. Et hoc est, quod Christus Matt. 6. indicare voluit, dum dixit: *Quærite primum Regnum DEI, & iustitiam eius, & hæc omnia adiciuntur vobis*.

§. II.

Quomodo Justitia ad jus suum Creatis rebus tribuendum inclinet.

I. Non minùs verò Justitia ad jus suum Creaturis rationalibus tribuendum inclinat; Hinc enim, sicut varii sunt tituli, ob quos iisdem jus suum tribuere vel conservare tenemur, ita variæ quoque Justitiæ hujus latiùs acceptæ species exurgunt. Nam 1. quia principalem inter Creaturas spirituales locum habent Cœlites, quibus ob singularem, quam in Cœlis adepti sunt, excellentiam, & pro nobis intercedendi potestatem singularis haud dubiè cultus & veneratio debetur, pro hoc officio *Dulia*: respecta B. Virginis verò ob ex-

traordinariam, & multum supra alios Sanctos eminentem dignitatem *Hyperdulia* assignatur. 2. Quia inter eos Homines, qui in terris versantur, primum locum merito tenent Parentes, utpote vitæ corporalis Authores; Secundum Superiores, quos Parentum loco veneramur; Tertium Benefactores. Quartum Amici: Quintum alii, qui aut ætate, aut dignitate, aut Sapientia, aut virtute nobis majores sunt. In respectu Parentum *Pietas*, respectu Superiorum *Obedientia*, respectu Benefactorum *Gratitudo*, respectu Amicorum *Amicitia* seu mutua duorum benevolentia, respectu aliorumque *Observantia* assignatur; quarum omnium officiorum debitum Personis sibi correspondentibus cultum, officia exhibere. 3. Quia, si Homines præcisè considerentur, ut eandem vitam sive naturæ, sive gratiæ participant, iterum officia erga illos præstari possunt, hinc variaz species Justitiæ exurgunt. Nam in quantum eis bonum communi mus, & bonum suum statum gratulamur, communi sumus, & bonum suum statum gratulamur, communi sumus, *Caritas*; in quantum suaviter & jucundè cum iisdem communi sumus, *Affabilitas*; in quantum miserias eorum subleamus, *Misericordia*; in quantum sincerè & absque dolo communi sumus, *Simplicitas*; in quantum id, quod in mente habet apertè exponimus, *Veracitas*; in quantum bonam famam, aliâque illius bona intacta relinquimus, & iniuste ablata restituimus, *Iustitia* strictè accepta, & in quantum denique bona nostra libenter & largè illis communi sumus, *Liberalitas* appellatur.

II. Ex his virtutibus sequentia axiomata erui possunt: *Melior est obedientia, quam victima*: quia si propter obediendum aliena caro immolatur, quod adeò difficile non est, obedientiam autem propria voluntas sacrificatur, quod magna violentia, & insigni sui victoria non contingendum: *Invitat ad magna, qui gratanter suscipiunt*: Cassiod. ep. 4. quia, ut S. Chrysostomus ho. 8. in epistola Iosif. testatur, *DEVS exigit à nobis gratitudinem, non pro sua celebratione opus habeat, sed ut, quidquid est lucrum ad nos redeat, & dignos nos faciamus maioribus subjectionibus* innumera in mare, ut iterum fluant. Tertium: *Discordia res parva crescunt: discordia maxima delenda sunt* quia per mutuam caritatem benedictio & assistentia

copiosius obtinetur: tum quia per talem conjunctionem virtus unita fortior efficitur, tam ad ordinarias functiones rite perficiendas, quam ad obstacula contraria, hostesque fortiter repellendos, nam Frater, qui adjuvatur à Fratre, quasi civitas firma, teste Salomone Prov. 18. Quartum: *Melius est parvum cum iustitia, quam multi fructus cum iniquitate* Prov. 16. quia, quod iuste acquisitum est, benedicet DEVS; quod autem contra ipsius voluntatem obtentum est, benedictione carebit, atque adeò radicem agere non poterit; hinc jam olim commune erat proverbium, malè parva malè dilabi. Quintum: *Quà mensurà mensi fueritis, eadem remetietur vobis.* Luc. 6. quia DEVS, qui omnia, quæ uni ex minimis facimus, sibi facta putat, à liberalitate Hominum se vinci non patitur, sed velut fertilis ager obsequia sibi exhibita decuplo fructu compenfat; hinc rectè Apostolus 2. Cor. 9. ait: *Qui parvè seminat, parvè & metet: & qui seminat in benedictionibus, in benedictionibus & metet.*

CAPUT V.

QUOMODO FORTITUDO CARITATI
SUBORDINETUR.

I. Inter alia ad caritatis perfectionem requisita media merito non postremum censeari debet, impedimentorum, quæ dictæ virtutis exercitio præcipuè obstant, efficax remedium. Quia verò, teste S. Augustino in serm. de S. Vincentio, *duplicem aciem producit Mundus contra Milites Christi; blanditur enim, ut decipiat: terret, ut frangat. Non nos teneat voluptas propria, non nos terreat crudelitas aliena, & victus est Mundus. Ad utroque aditus occurrit Christus, & non vincitur Christianus.* Ideo ad hæc duo impedimenta removenda pariter duas virtutes sapientissima DEI Providentia subministravit, quarum prima est Fortitudo, quæ labores, mortisque pericula constanter suscipiuntur, & perferuntur; variâque sub specie continet, prout scilicet variæ difficultates sese offerunt, quæ ipsius adjutorio sunt superandæ; nam vel difficultas oritur ex ipsa substantia operum, & tum ad hanc superandam *Magnanimitas* ordinatur: vel ex sumptibus faciendis, & ad hanc difficultatem tollendam *Munificentia* datur: